

Nog is alle hoop voor de musea niet verloren

REPORTAGE

De relatie tussen kunst en internet is moeizaam. Tijdens een symposium bogen kenners zich over de vraag hoe de twee werelden te verenigen.

Van onze verslaggever
Jeroen Junte

AMSTERDAM Een lachsalvo klatert door Paradiso als Aram Bartholl zaterdagmiddag in Amsterdam een presentatie geeft van zijn werk. De Duitse kunstenaar weeft elementen uit de virtuele wereld van games en internet in de echte wereld. Zo plaatst hij op het midden van een plein in een Pools plattelandsstadje een metershoge houten replica van het ballonnetje dat op Google Maps een exacte locatie weergeeft.

Van meubilair uit videogames als Grand Theft Auto maakt Bartholl imitaties met kleuren die uit grove pixels zijn opgebouwd, om ze vervolgens te plaatsen in de straten van zijn woonplaats Berlijn. Tegelijkertijd deelt hij brillettjes uit, waarin geen glazen zitten maar een schaalmodel van een mitrailleur die gamers gebruiken met spelletjes als *Doom*; dragers van de bril lopen dus over straat alsof ze in een videogame rondlopen. Met deze kunst verlegt hij op humoristische manier de scheidslijn tussen de echte wereld en internet. Het kan dus wel, een ménage à trois tussen kunst, internet en de echte wereld.

Het publiek heeft er dan inmiddels vier uur opzitten van *Me you and everyone we know is a curator*, een symposium over de moeizame relatie tussen kunst en internet. Creaties van zowel amateurs als professionele kunstenaars overstelpen het internet; het onderscheid is soms maar moeilijk te maken. Daarbij dient zich ook nog eens een generatie aan voor wie niet langer galleries, musea, kranten en kunsttijdschriften, maar het wereldwijde web de plek is om kennis te maken met kunst. De status van het museum als hoeder van de culturele beschaving wankelt.

'Google-locator' van Aram Bartholl.

En dat is geen vrolijk stemmende gedachte, zegt de Britse cultuurpessimist Andrew Keen, een van de sprekers. De schrijver van *The cult of the amateur: How today's internet is killing our culture* is een scherp criticus van netwerken als Wikipedia en Youtube. Deze wekken volgens hem een illusie van vrijheid en pluriformiteit, terwijl ze in werkelijkheid niets dan eenvormige middelmaat voortbrengen. 'Hun inhoud is gratis omdat het niets waard is.'

Hoe deze 'dictatuur van klootjesvolk' kan worden voorkomen? De elite van critici, curatoren en conservatoren moet zijn gezag teruggeisen, vindt hij. Die is immers de enige die de kennis heeft waarmee orde kan worden geschapen in de artistieke chaos op het internet.

'De elite van critici, curatoren en conservatoren moet zijn gezag teruggeisen'

Het zal het Graphic Design Museum in Breda, organisator van het symposium, als muziek in de oren hebben geklonken. Een museum dat als geen ander kampt met de concurrentie van nieuwe media. Zelfs het voorvoegsel grafisch is een anachronisme nu veel ontwerp digitaal wordt vervaardigd én verspreid. Een museum dus dat als geen ander voor de uitdaging staat hoe zich te profileren als het vanzelfsprekende podium voor vernieuwing terwijl zijn bezoekers amper weten hoe een tytelint eruit ziet.

Het zou een voorbeeld kunnen nemen aan Upload Cinema. Dit reizende kijkhuis selecteert via een uitgebreid netwerk van filmkenners en -critici de beste filmpjes van internet, uiteenlopend van homevideo's en reclames tot kunstzinnige animaties. Deze filmpjes worden één keer maand thematisch gepresenteerd in een ouderwetse bioscoop. Inmiddels loopt Upload Cinema in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. Maar geheel in de geest van internet is dit geen initiatief van de institutionele kunstwereld, maar van een kleine groep enthousiaste filmliefhebbers.

Toch is nog niet alle hoop verloren voor de musea, blijkt uit de lezing van internetgoeroe Bruce Sterling, die de virtuele wereld als uitgangspunt neemt voor zijn sciencefictionromans. In Paradiso beperkt hij zich tot de realiteit met een voorspelling dat ook traditionele kunst in trek blijft bij de internetgeneratie, weliswaar gedreven door een valse romantische hang naar het penseel en de geur van drukinkt. Toch, musea hoeven alleen maar hierop in te spelen met innovatieve presentaties, desnoods door samenwerkingen met onafhankelijke initiatieven als Upload Cinema.

Maar daar lijkt voorlopig geen zicht op. In het afsluitende debat geven vier kopstukken uit de Nederlandse kunstwereld hun visie op de toekomst. Waarbij de conservator beeldende kunst van het Stedelijk Museum in Amsterdam niet verder komt dan de 'spannende nieuwe website'. Die pas in de lucht gaat als het museum zijn deuren heropent.